

Vztah inflace a
nezaměstnanosti

OBSAH

- Phillipsova křivka
- Phillipsova křivka – posun a role očekávání
- Phillipsova křivka – posun a nabídkový šok
- Náklady snížení inflace

- v dlouhém období
 - inflace spojitost s množstvím peněz
 - a nezaměstnanost s činností odborů a podobně
- krátkodobě však volba mezi inflací a nezaměstnaností

PHILLIPSOVA KŘÍVKKA

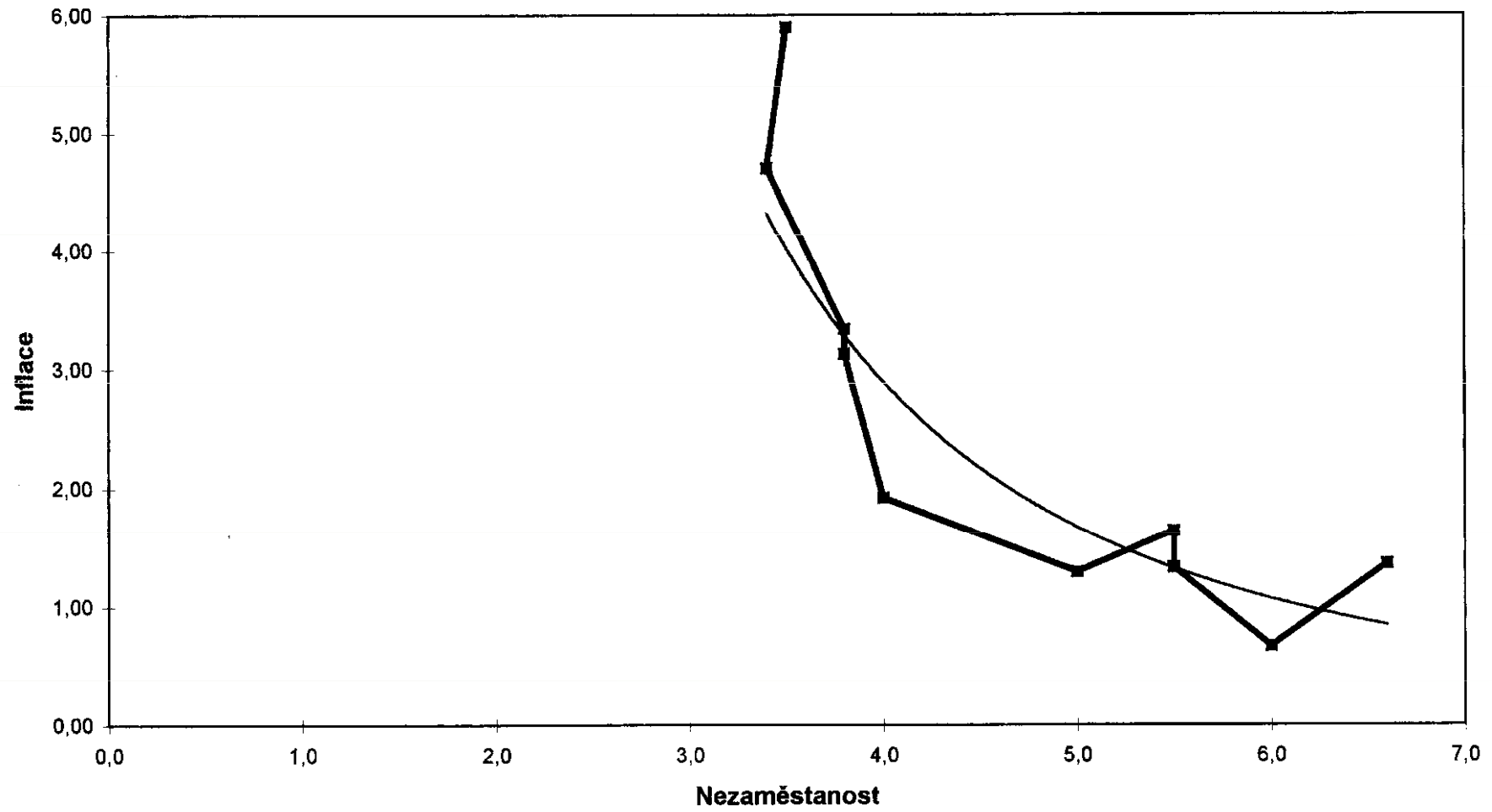
Phillipsova křivka

- Phillipsova křivka
 - zachycuje **krátkodobý** vztah mezi inflací a nezaměstnaností
- **Původ Phillipsovy křivky**
 - A. W. Phillips, 1958
 - “vztah mezi nezaměstnaností a mírou změny nominálních mezd v UK, 1861–1957”
 - obecněji negativní vztah mezi mírou nezaměstnanosti a mírou inflace

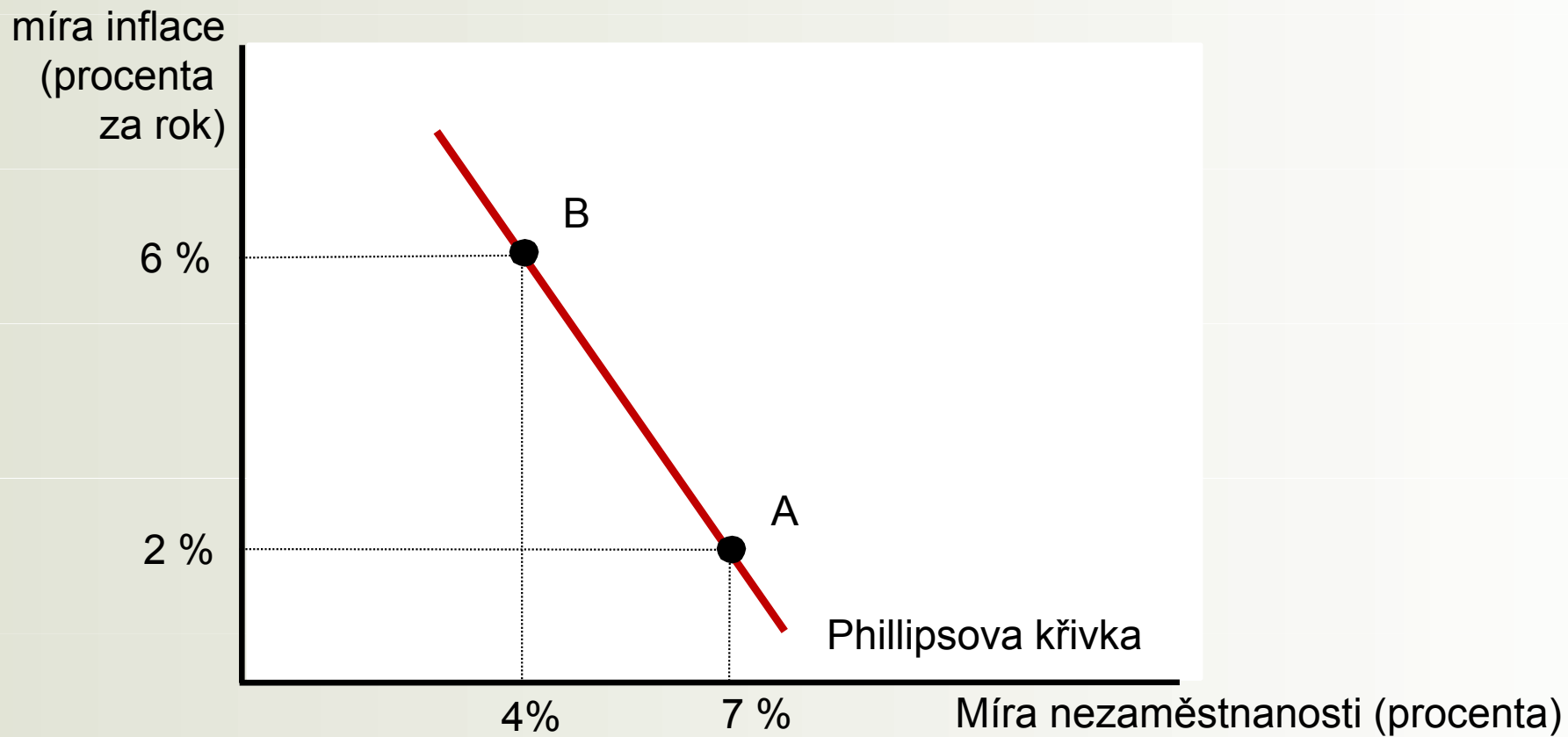
Phillipsova křivka

- Paul Samuelson & Robert Solow, 1960
 - “Analýza protiinflační politiky”
 - nepřímo úměrný vztah mezi mírou nezaměstnanosti a mírou inflace – vyzorováno z praxe v USA
 - nízká U je spojena s vysokou AD, jež zvyšuje ceny a mzdy v ekonomice
- doporučení pro tvůrce HP:
 - možnost ovlivnit AD a vybrat si bod na Phillipsově křivce
 - volba mezi vysokou U a nízkou inflací
 - nebo nízkou U a vysokou inflací

Phillipsova křivka 1960 -1969

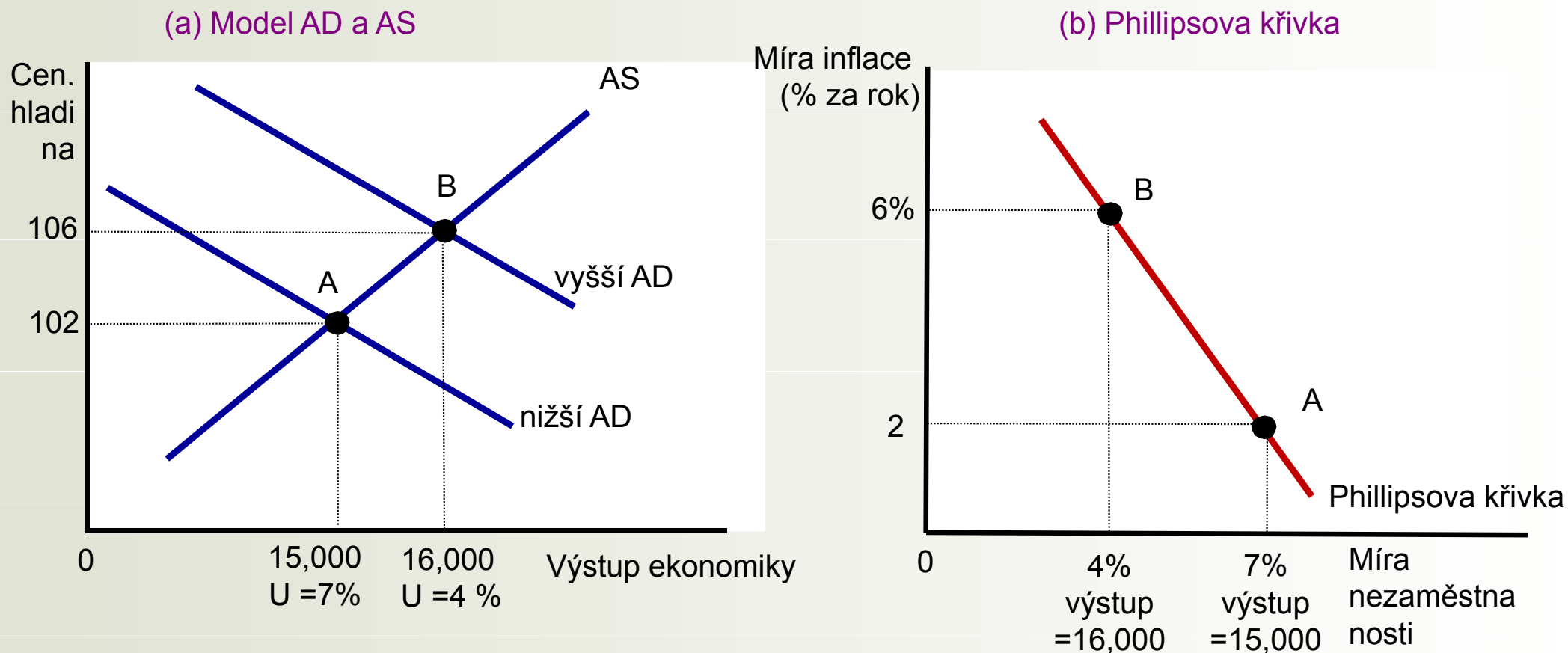
Phillipsova křivka

Phillipsova křivka

- AD, AS a Phillipsova křivka
- Phillipsova křivka
 - kombinace inflace a nezaměstnanosti v krátkém období, které vzniknou v důsledku posunu AD křivky po křivce AS
- vyšší AD ... vyšší výstup a vyšší cenová hladina
 - + nižší nezaměstnanost a vyšší inflace
- nižší AD ... nižší výstup a cenová hladina
 - vyšší nezaměstnanost a nižší inflace

Vztah Phillipsovy křivky a AD a AS

Obrázek předpokládá cenovou hladinu 100 ve výchozím roce a možný vývoj v roce t+1. Na panelu (a) vidíme, že pokud AD je v roce t+1 relativně nízká, výstup i cenová hladina jsou nízké – ekonomika je v bodě A. Pokud došlo k většímu růstu AD, tak výstup i cenová hladina jsou vyšší. Na panelu (b) jsou analogicky situace A a B zachyceny na Phillipsově křivce.

PHILLIPSOVA

KŘÍVKA

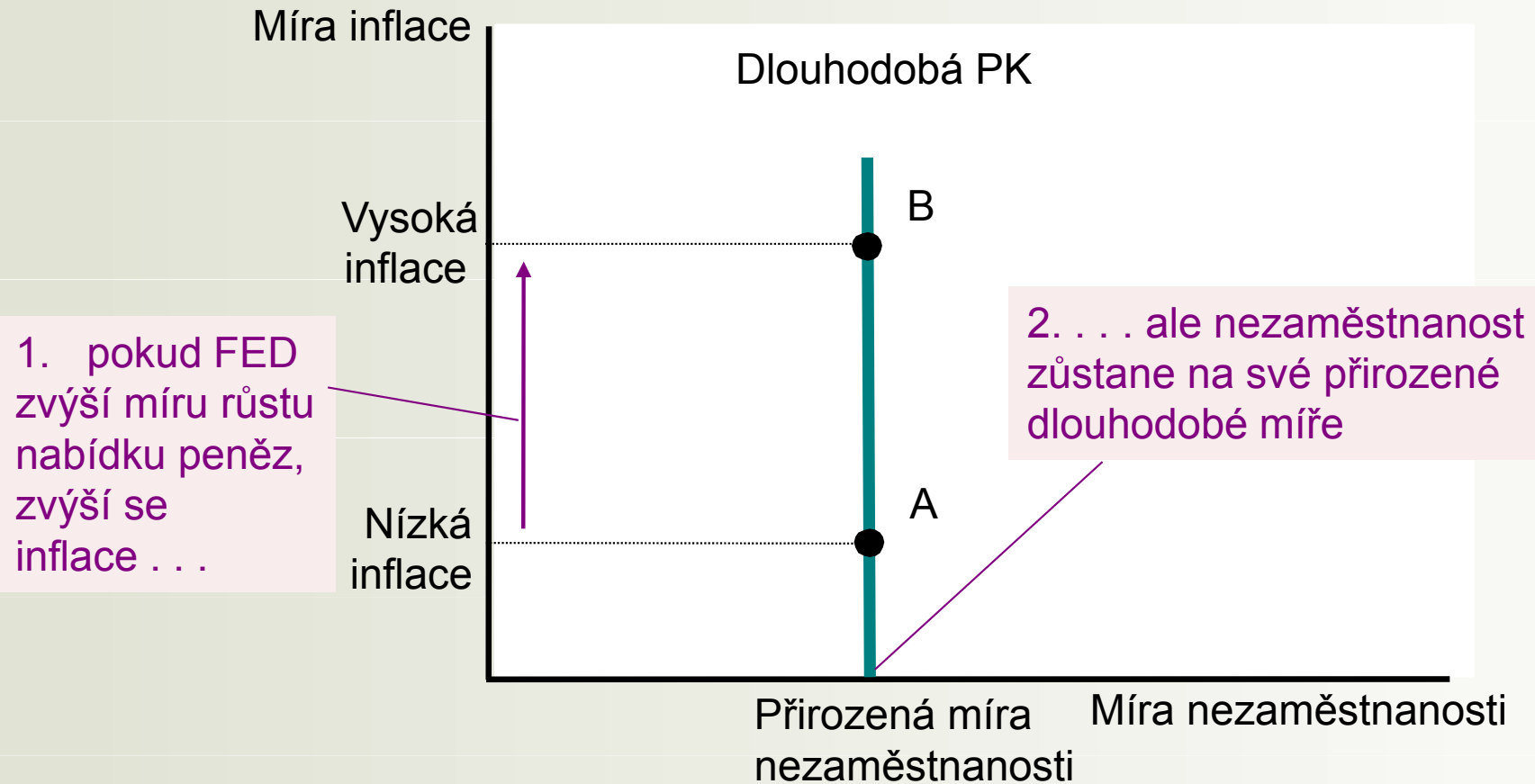
posun a role

očekávání

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- **Dlouhodobá Phillipsova křivka (PK)**
 - je vertikální
 - pokud CB zvyšuje nabídku peněz pomalu, tak
 - inflace je nízká
 - a nezaměstnanost na přirozené míře
 - pokud CB zvyšuje nabídku peněz rychle, tak
 - je inflace vysoká
 - a nezaměstnanost na přirozené míře
 - nezaměstnanost v dlouhém období nezávisí na nabídce peněz a inflaci

Dlouhodobá Phillipsova křivka

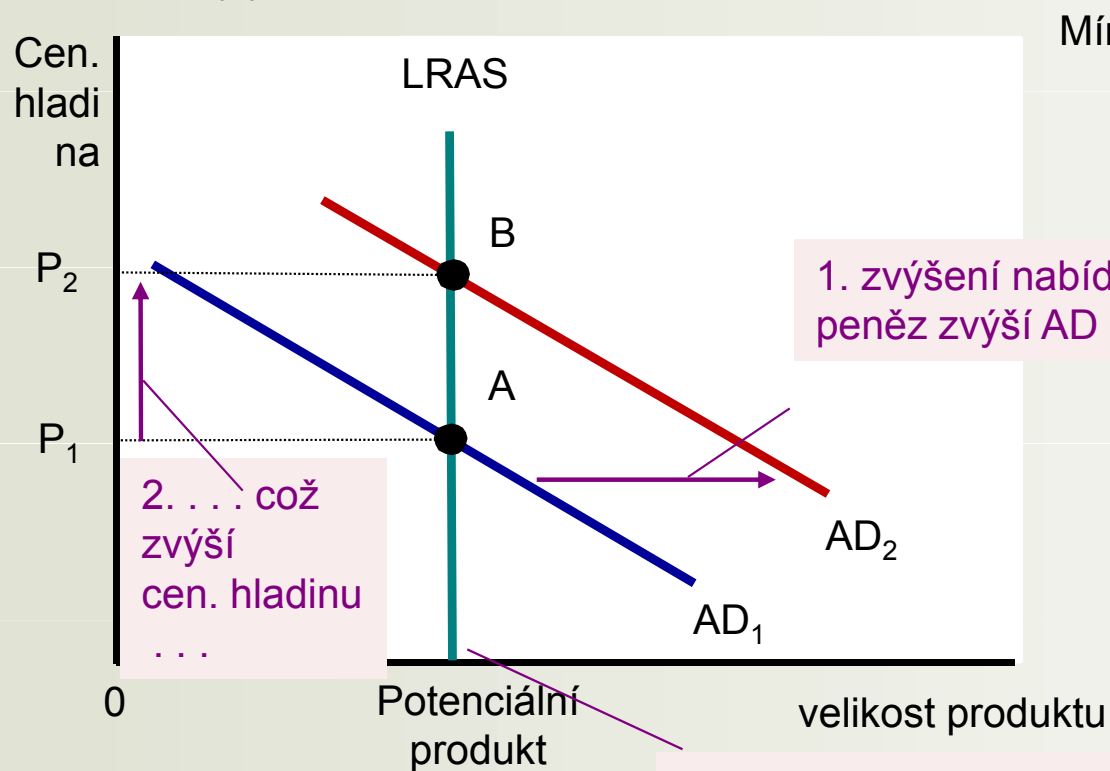

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

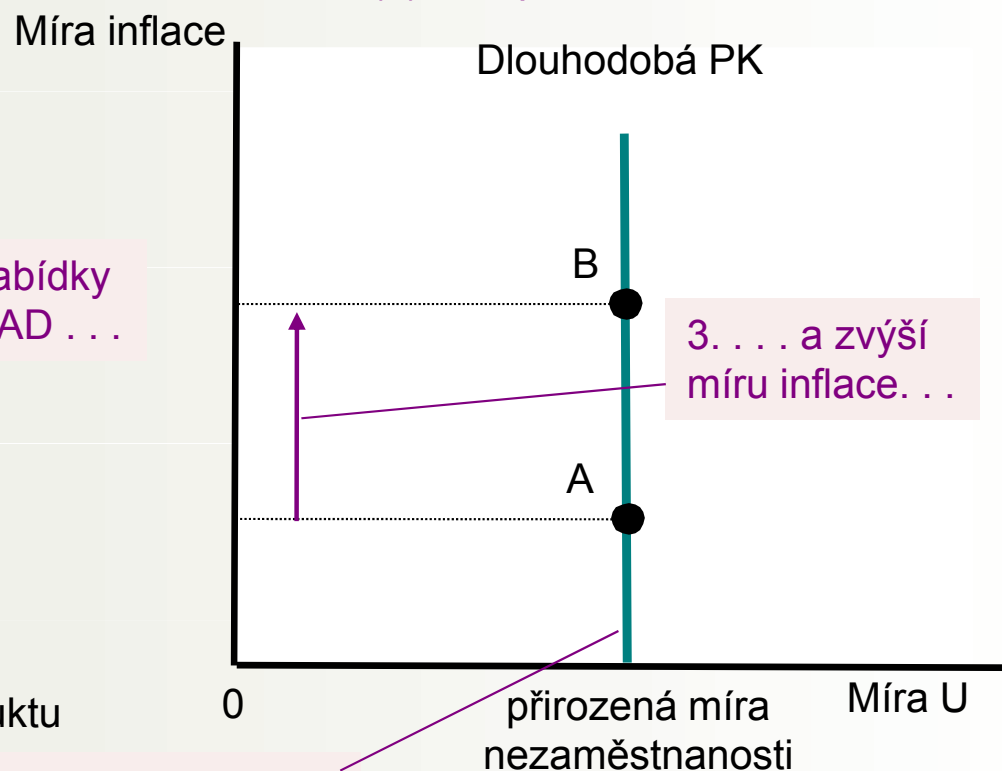
- **dlouhodobá PK**
 - vyjadřuje klasické názory na neutralitu peněz
 - AS je v dlouhém období vertikální
 - růst nabídky peněz povede
 - k posunu AD doprava
 - růstu cenové hladiny
 - ale výstupu na úrovni potenciálního produktu
 - inflace se zvýší
 - nezaměstnanost je na přirozené míře

Vztah dlouhodobé PK a modelu AS a AD

(a) Model AD a AS

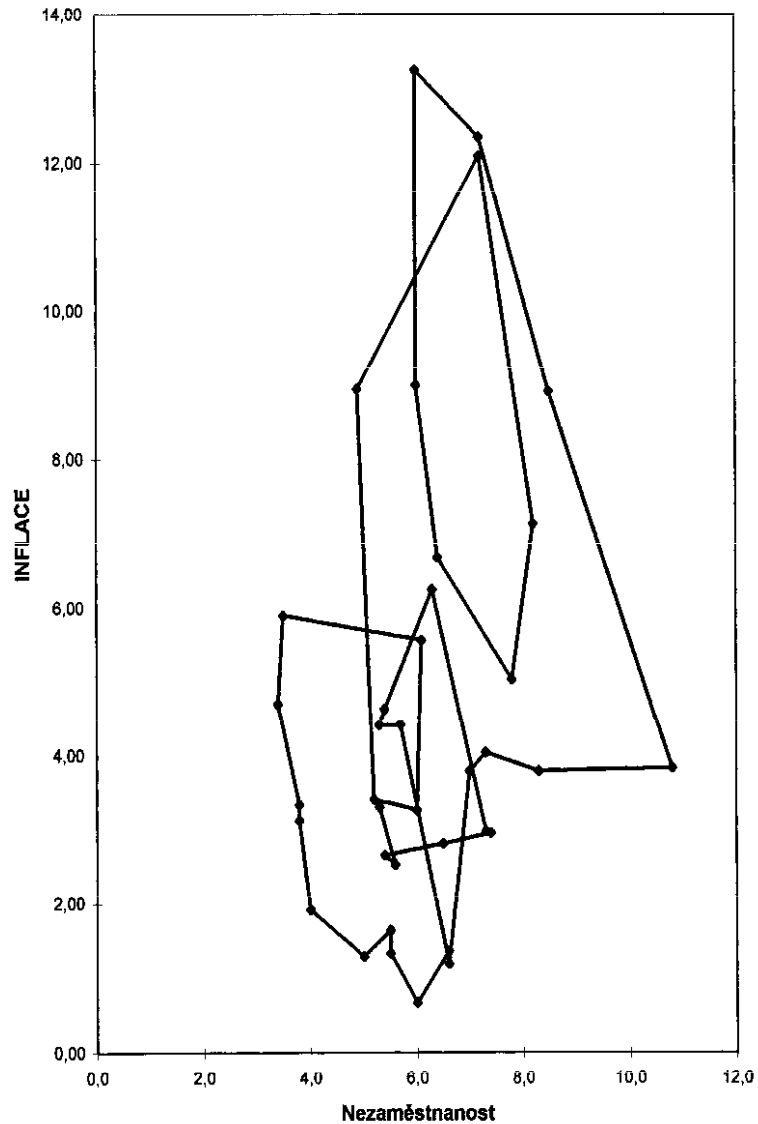

(b) Phillipsova křivka

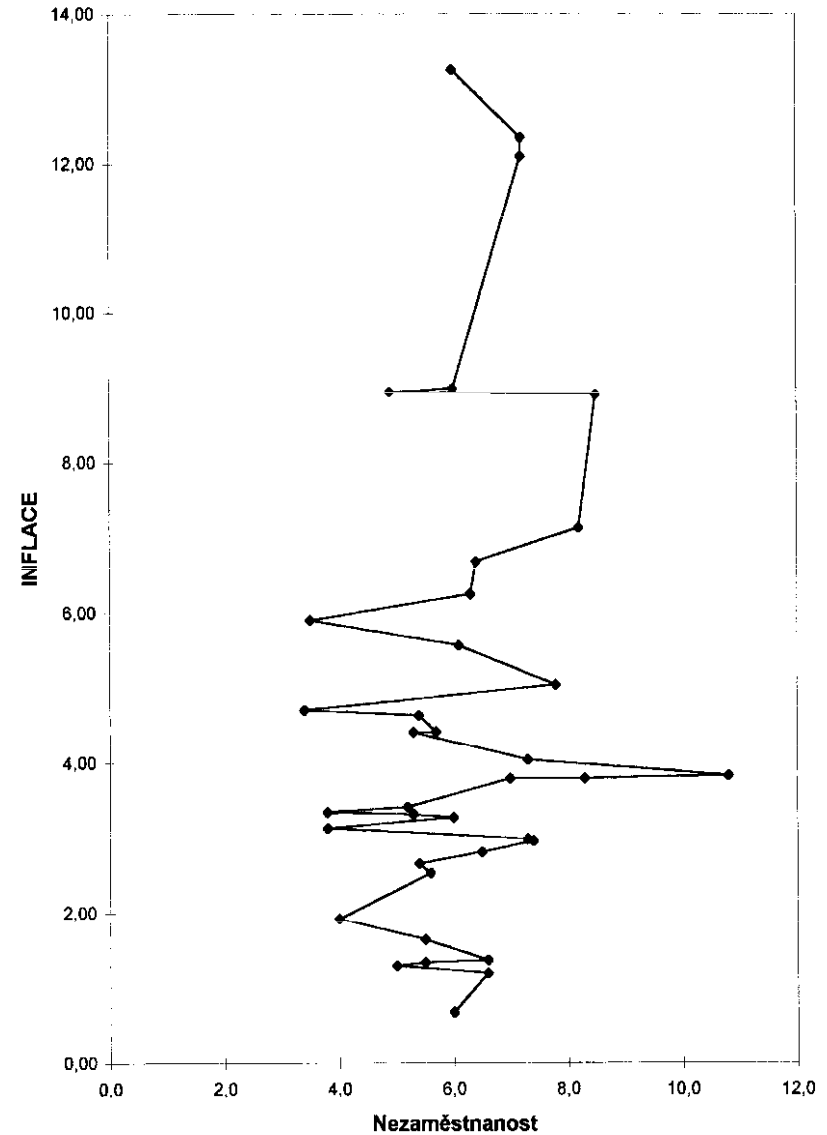

Phillipsova křivka v dlouhém období

Phillipsova křivka 1960 - 1996

Phillipsova křivka LR 1960 - 1996

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- **přirozená míra nezaměstnanosti**
 - míra nezaměstnanosti, ke které ekonomika dlouhodobě směřuje
 - ne nutně společensky žádoucí
 - odvisí (jak jsme si říkali :-)) od nastavení fungování trhu práce – např. minimální mzdy, flexibilita trhu, síla odborů atp
 - v dlouhém období se mění

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- hospodářská politika na trhu práce
 - může posunout přirozenou míru U
 - a tím i PK
- pokud se se přirozená míra U snižuje, tak
 - dlouhodobá PK se posunuje doleva
 - dlouhodobá AS se posunuje doprava
 - pro jakoukoliv úroveň nabídky peněz a inflace
 - je nižší U a vyšší výstup

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- **Teorie a praxe PK**
 - krátkodobá PK z praktických výsledků
 - X dlouhodobá z teorie
- autoři dlouhodobé, že krátkodobě je možné pomocí expanzivní monetární politiky na určitou dobu dosáhnout snížení U
 - ale v delším časovém období se U vrátí na přirozenou úroveň
- aby vztah lépe vysvětlili zavedli „očekávanou inflaci“ – tj. inflaci jakou tržní subjekty očekávají ... ovlivňuje AS

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- v krátkém období
 - CB může považovat očekávanou inflaci a krátkodobou AS jako dané
 - pokud změní nabídku peněz
 - AD se posune podél křivky AS
 - a vyvolá neočekávané výkyvy v
 - produkci, cenách, nezaměstnanosti a inflaci

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- v dlouhém období
 - již lidé očekávají jakoukoliv inflaci, kterou CB vyvolá
 - nominální mzdy se adaptují na inflaci
 - a dlouhodobá AS je vertikální
 - pokud se změní nabídka peněz
 - tak AD se posunuje podél vertikální AS
 - což nevyvolá změny ve výstupu a U
 - U zůstává na přirozené míře
 - změny jen v inflaci
 - ... dlouhodobá PK je vertikální

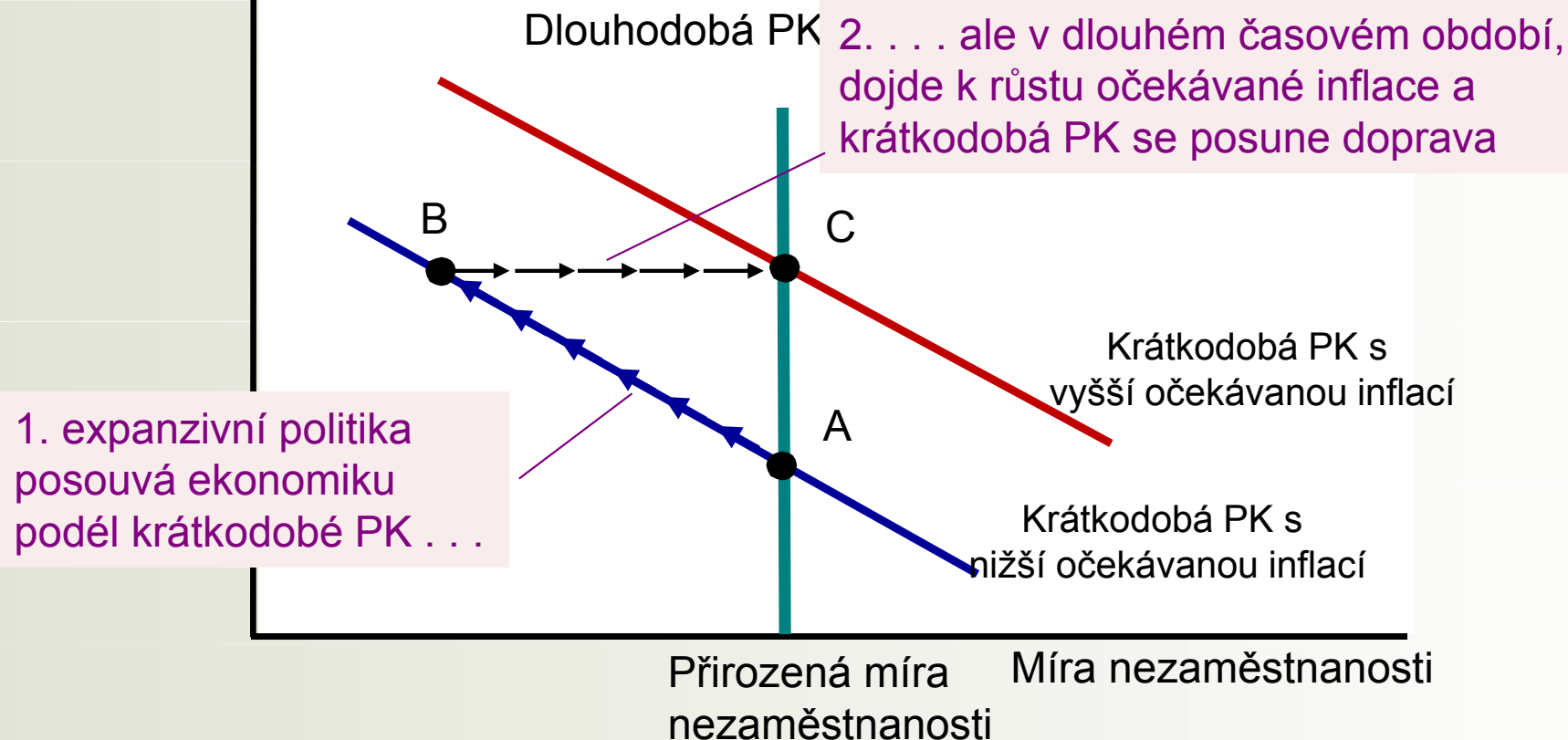
Phillipsova křivka – posun a role očekávání

míra $U =$ přirozená míra $U - a(\text{skutečná inf.} - \text{očekávaná inf.})$

- kde a – je parametr, který měří jak moc nezaměstnanost reaguje na neočekávanou inflaci
- krátkodobá PK není stabilní
 - **každá krátkodobá PK odpovídá jisté očekávané míře inflace**
 - pokud se očekávaná míra inflace změní, tak se posune i krátkodobá PK

Jak očekávaná inflace posouvá krátkodobou PK

Míra inflace

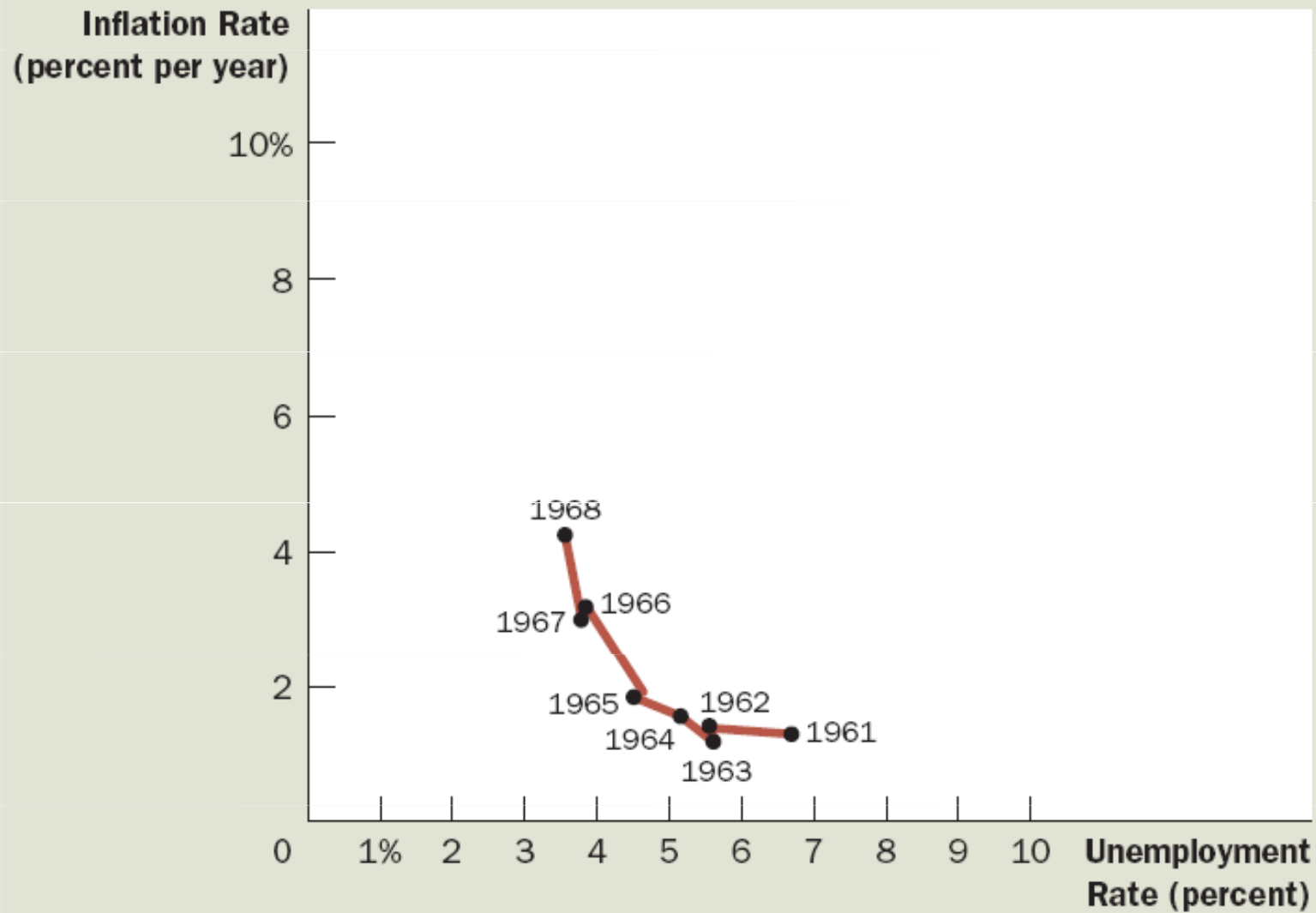

V bodě A jsou očekávaná inflace i skutečná inflace nízké. Pokud CB provádí expanzivní měnovou politiku, tak se ekonomika pohybuje z A do B v krátkém období. V bodě B je očekávaná inflace stále nízká, ale skutečná inflace vysoká. Nezaměstnanost je pod přirozenou mírou. V dlouhém období dojde k růstu inflačních očekávání a dojde k posunu krátkodobé PK. Ekonomika se posune do bodu C. V bodě C jsou očekávaná inflace a skutečná inflace vyšší, a nezaměstnanost na své přirozené úrovni.

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- ověření hypotézy přirozené míry U
- teorie přirozené míry U
 - nezaměstnanost se vrací na přirozenou úroveň bez ohledu na míru inflace
- HP v USA v 60. letech
 - zdálo se, že vztah mezi inflací a nezaměstnaností ideálně funguje

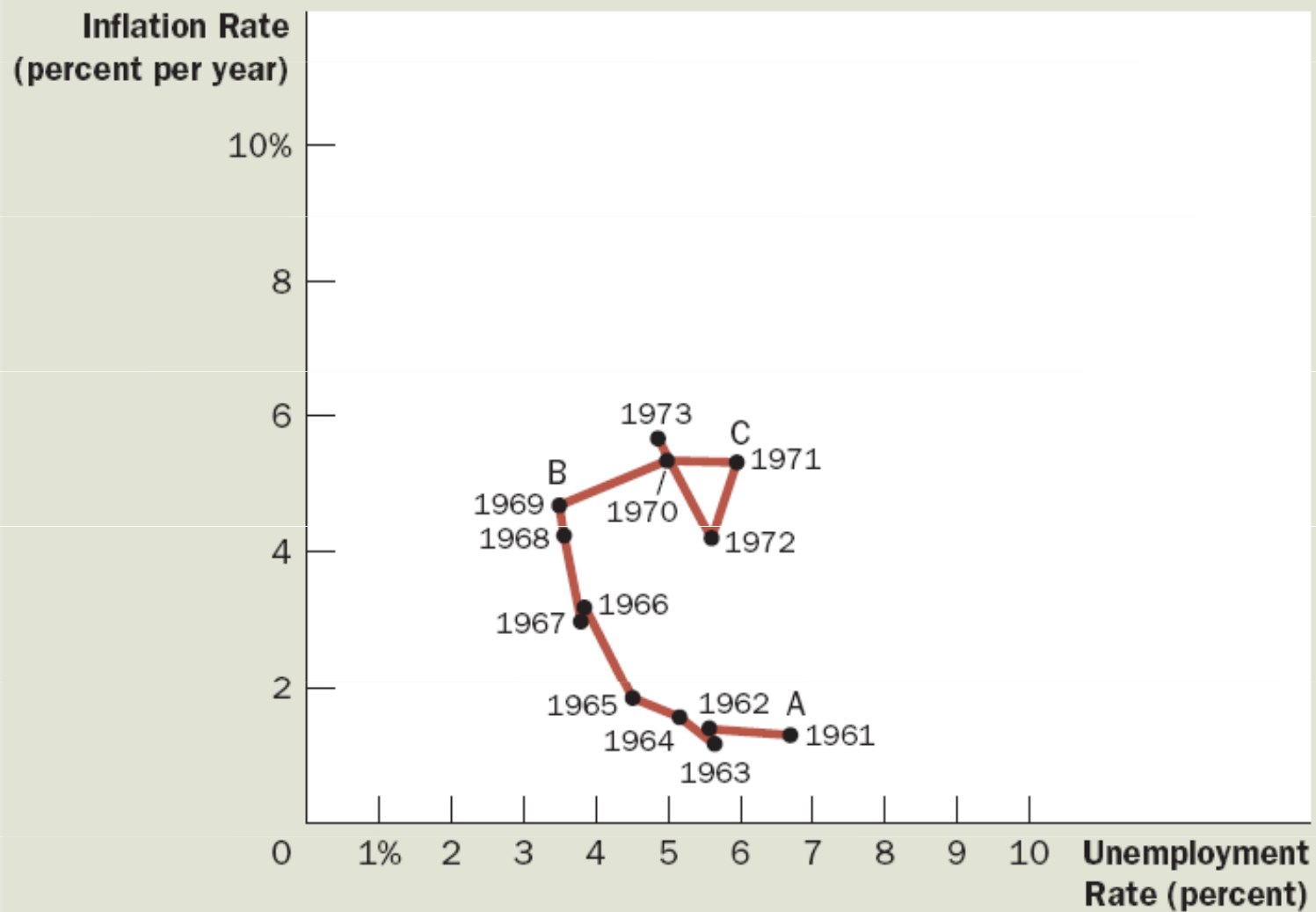
Phillipsova křivka v 60. letech

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- konec 60. let - zvyšování AD
 - expanzivní fiskální i monetární politika
 - růst vládních výdajů (válka ve Vietnamu)
 - FED nízké r , nabídka peněz růst 13% ročně X 7% dříve
 - \Rightarrow rostoucí inflace a rostoucí nezaměstnanost
- dlouhodobě (70. léta)
 - inflace zůstávala vysoká
 - a nezaměstnanost na přirozené míře
 - \Rightarrow nefungující PK

Zhroucení Phillipsovy křivky

Body A, B, C odpovídají bodů ABC z obr 5

Phillipsova křivka – posun a role očekávání

- tj. vidíme – že PK v krátkém období fungovala
 - a tvůrci HP politiky ji využívali ve snaze snížit U
 - v dlouhém období se ovšem subjekty přizpůsobily inflaci ...
- Jaké implikace byste z uvedeného vyvodili pro politiku a HP? A co byste se snažili před volbami? Proč je důležitá nezávislost CB?

PHILLIPSOVA

KŘÍVKA

posun a nabídkový

šok

Phillipsova křivka – posun a nabídkový šok

- nabídkový šok
 - události, které přímo ovlivňují náklady a ceny v ekonomice
 - v důsledku dojde k posunu AS
 - a také k posunu PK

Phillipsova křivka – posun a nabídkový šok

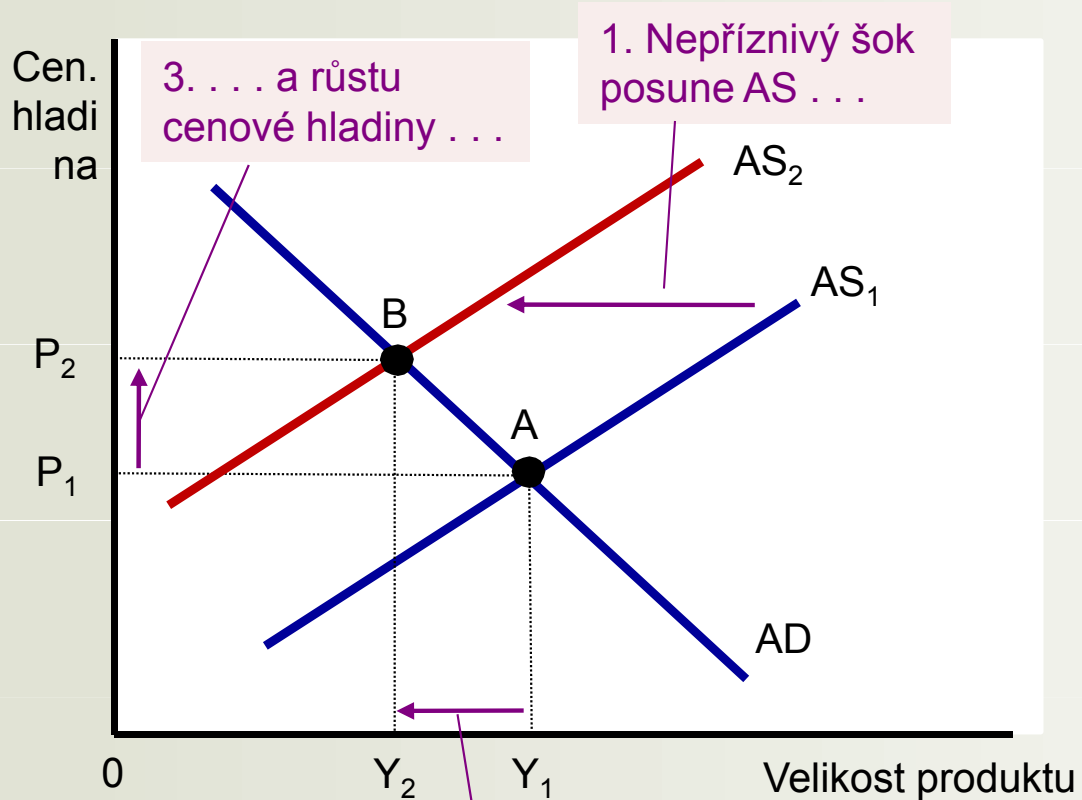
- v realitě nabídkový šok spojen zejména se situací v 70. letech a růstem cen ropy
 - AS se posunula doleva
 - došlo ke stagflaci
 - snížil se výstup
 - a souběžně došlo k růstu cen
 - krátkodobá PK se posunula doprava
 - firmy potřebovaly méně pracovníků na výrobu nižšího produktu ... nezaměstnanost rostla
 - za současně vyšší inflace

Phillipsova křivka – posun a nabídkový šok

- problematická volba pro HP
 - pokud bude bojovat s inflací omezení AD ...
růst nezaměstnanosti
 - pokud zvýší AD ... pak ještě vyšší růst inflace
- tj. HP čelí horší volbě mezi inflací a nezaměstnaností

Nepříznivý nabídkový šok

(a) Model AD a AS

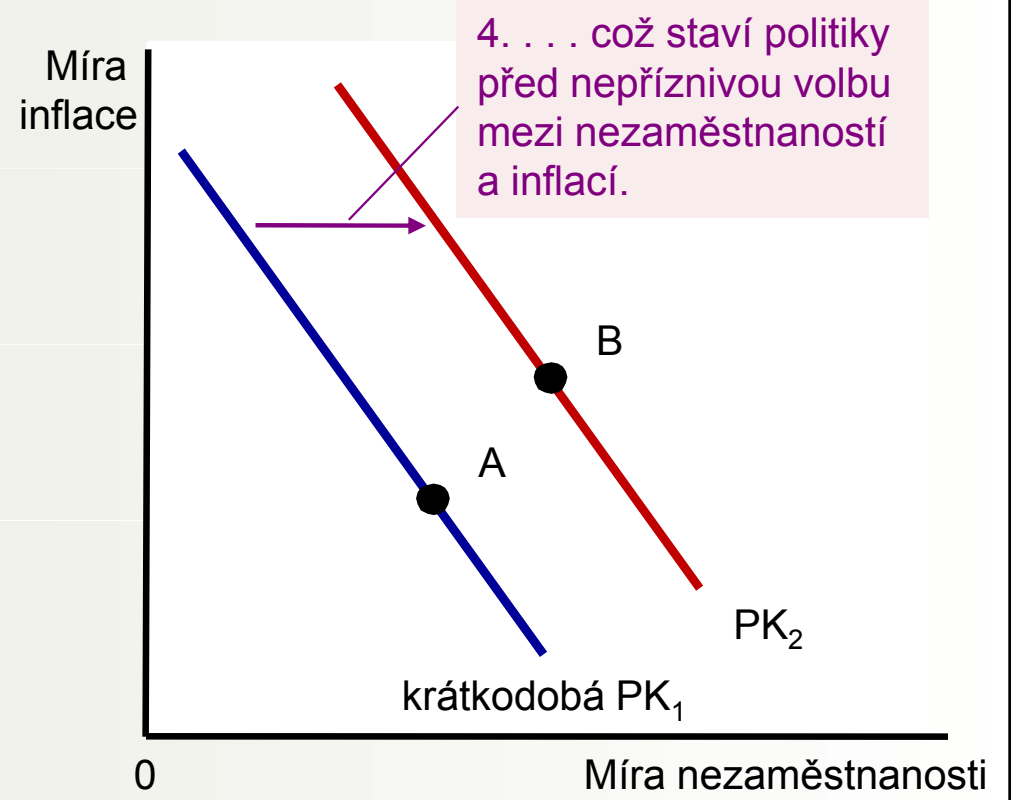

3. ... a růstu cenové hladiny ...

1. Nepříznivý šok posune AS ...

2. ... dojde ke snížení výstupu. ...

(b) Phillipsova křivka

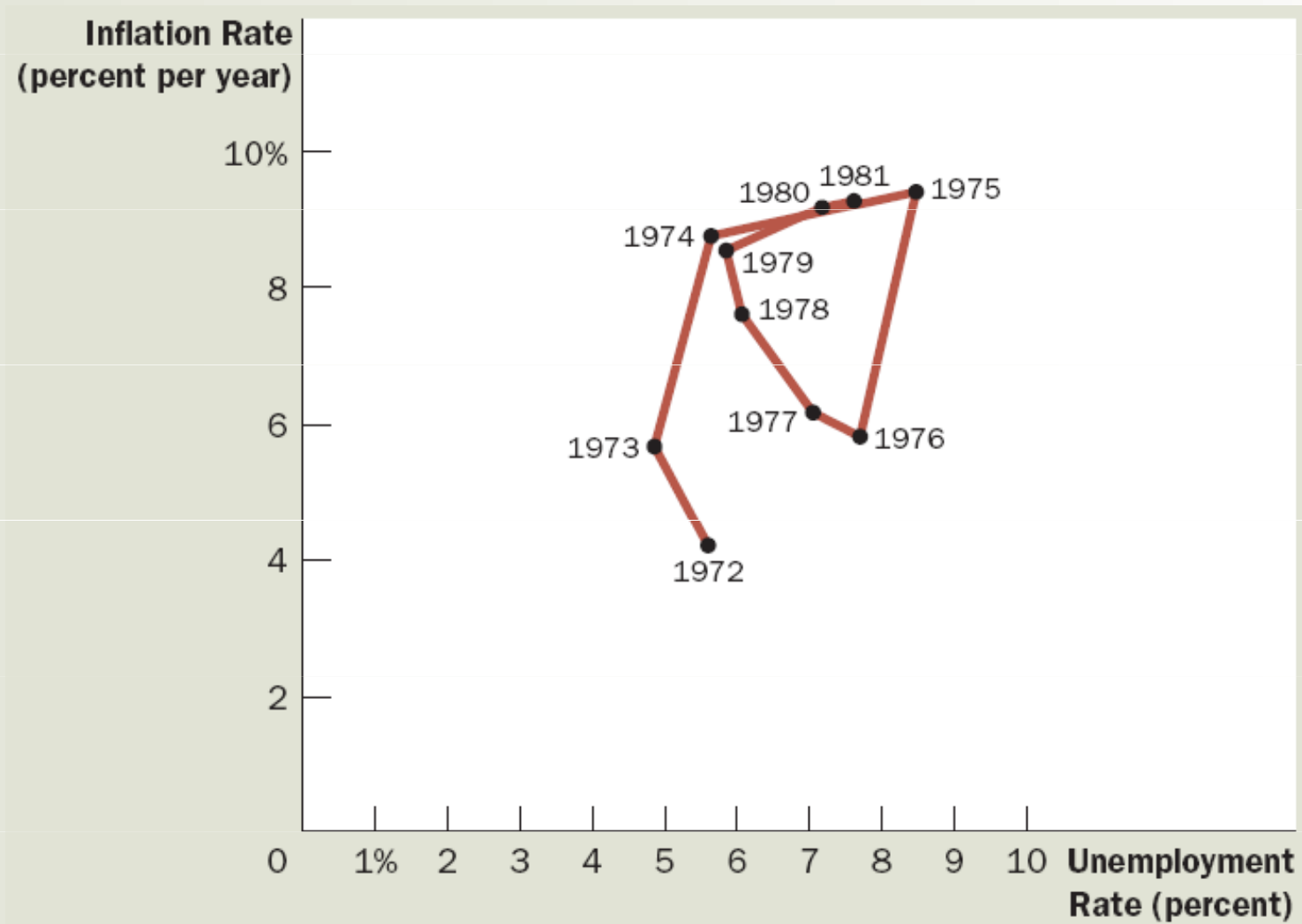

4. ... což staví politiky před nepříznivou volbu mezi nezaměstnaností a inflací.

Phillipsova křivka – posun a nabídkový šok

- růst ceny ropy
 - AS se posunuje doleva
 - krátkodobá PK se posunuje doprava
 - pokud dočasný, tak se vrátí zpět
 - pokud trvalý (lidé si myslí, že vyšší inflace bude trvalá), tak potřeba reakce CB
 - v USA v 70. letech
 - FED zvýšil nabídku peněz
 - posun AD
 - aby se vyrovnal nabídkový šok
 - vyšší inflace (7% U dle PK ze 60. let by inflace měla být je 1%, ale byla 9%)
 - zvyšování očekávané inflace

Nabídkové šoky v 70. letech

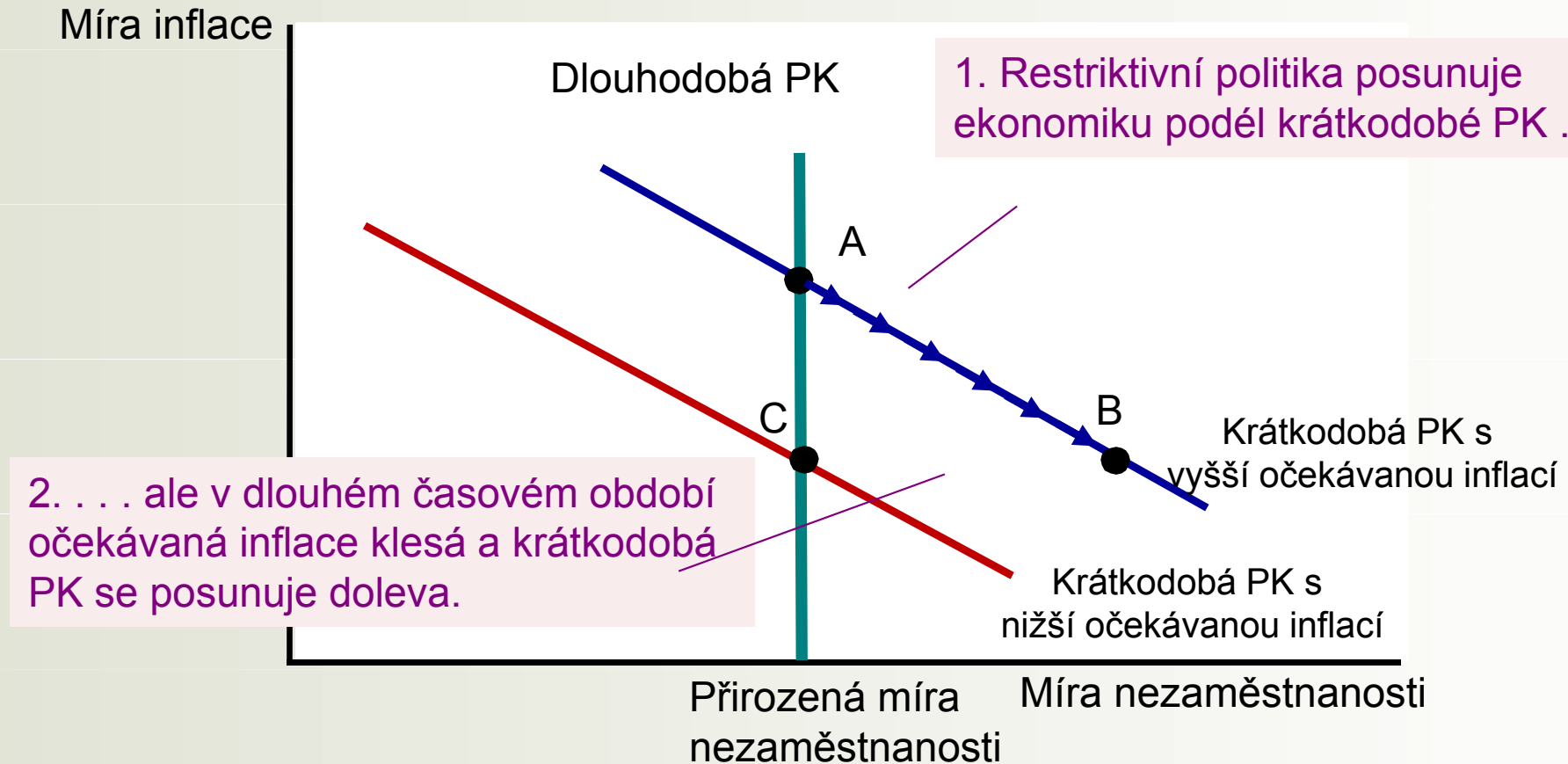

NÁKLADY SNÍŽENÍ INFLACE

Náklady snížení inflace

- říjen 1979
 - 2. ropný šok
 - FED restriktivní - protiinflační politika (Volcker guvernér FED od 1979)
 - AD pokles
 - důsledkem vyšší U a nižší inflace
 - v průběhu doby
 - posun PK doleva
 - nižší inflace
 - U na přirozené míře

Dezinflační politika v krátkém a dlouhém období

bod B - ekonomika musí projít obdobím vysoké nezaměstnanosti a nízkého produktu

Náklady snížení inflace

- **koeficient obětování**
 - počet procentních bodů ročního výstupu
 - ztracených v důsledku snížení inflace o 1 procentní bod
 - odhady, že až 5% !
 - možno různě rozložit – tedy různé postupy dezinflace
- **racionální očekávání**
 - lidé optimálně používají všechny informace co mají
 - včetně informací o politice vlády
 - když předpovídají budoucnost

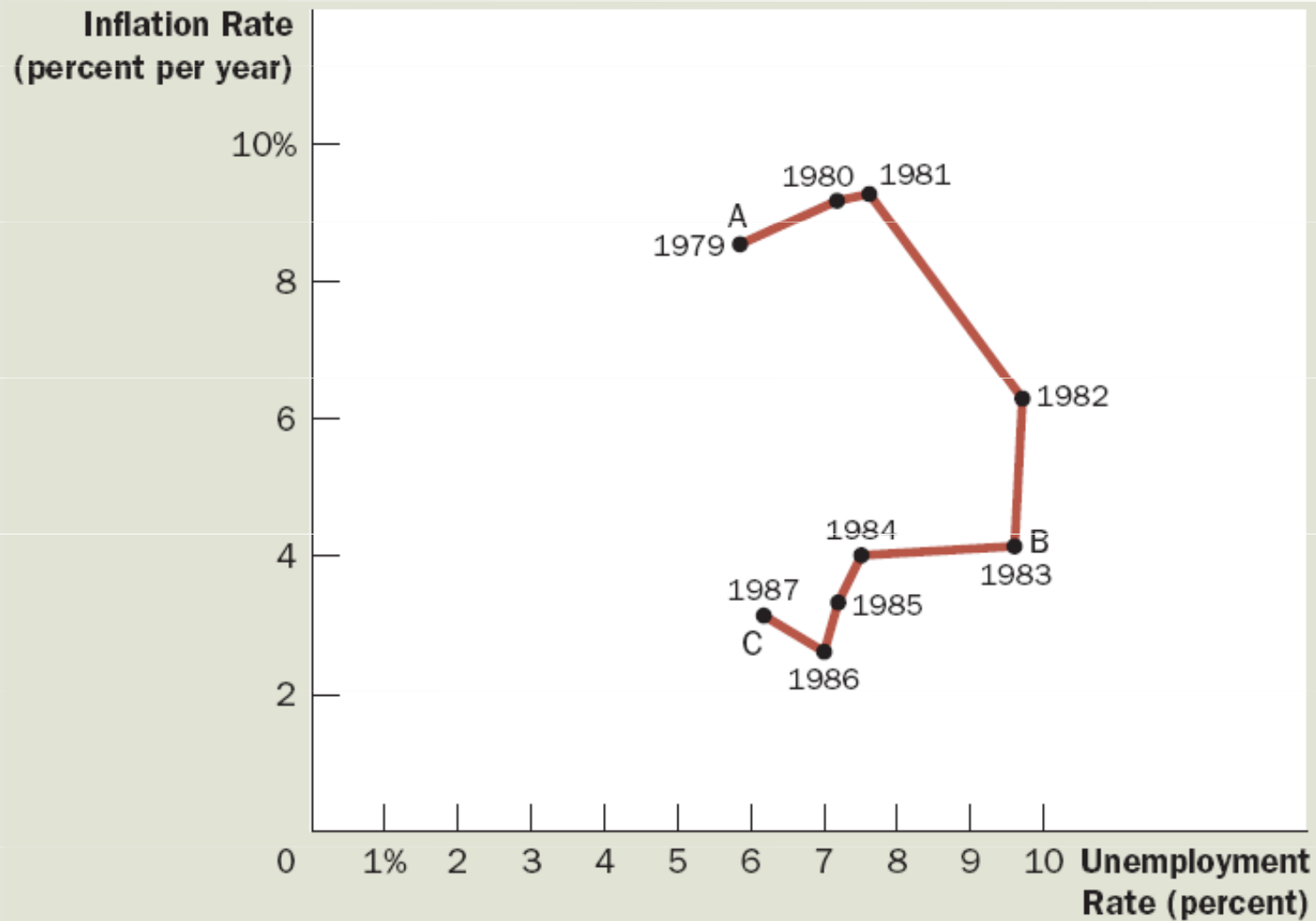
Náklady snížení inflace

- možnost bez nákladové dezinflace – dle školy racionálních očekávání
 - s racionálními očekáváním
 - menší koeficient obětování
 - pokud vláda důvěryhodná v politice snižování inflace
 - pokud lidé racionální, tak
 - sníží svoje inflační očekávání okamžitě
 - a krátkodobá PK se posune dolů
 - ekonomika se dostane na nižší úroveň rychle
 - bez nákladů
 - » dočasně vyšší nezaměstnanosti a nižšího výstupu

Náklady snížení inflace

- **Volckerova desinflace**
 - nejvyšší inflace 10%
 - pokud koeficient obětování 5%, tak snížení nákladů bude velmi nákladné
 - pokud mají pravdu racionální očekávání, tak snížení inflace relativně nízké náklady
 - pokles inflace od 1984 na 4%
 - v důsledku restriktivní monetární politiky (fiskální politika relativně uvolněná)
 - náklady vysoká nezaměstnanost – 10%
 - a nízký výstup

Volckerova dezinflace

Náklady snížení inflace

- spor o racionální očekávání bez nákladové dezinflace
- v realitě dost vysoké náklady desinflace
 - ale zdaleka ne tak nákladné, jak bylo očekáváno
 - veřejnost guvernérovi nevěřila
 - předchozí představitelé slibovali snížení inflace, které nenaplnili
 - v důsledku nedošlo k tak rychlému posunu krátkodobé PK

Náklady snížení inflace

- Greenspanova éra
- Alan Greenspan – guvernér FED, 1987 - 2006
 - ve své době považován za „poloboha“ :-)
 - teď kritičtější názory
 - pokles burzy v 80. letech – okamžitá expanze
 - vyšší inflace 1989/90 – FED zvýšil úrokové sazby a snížil AD
 - v 90. letech ekonomická prosperita

Greenspanova éra

